

હલા કલાની દોસ્તી

ભરતપુર કરીને એક ગામ હતું, તે ગામમાં દલો તથા દલો નામે બે સોની દમ રહેતા હતા તે બે જણાને સારી માત્રાચારી હતી પણ એક બીજાથી લુચ્ચાઈ લઈ માધના કામમાં હુશીઆર હતા કંઈ કામ કાજ નહીં હોવાથી તેઓ એક દિવસ વિચાર કરી પર મુલક કમાવા નિકળ્યા આગળ ચાલતાં એક મોટું શહેર આવ્યું, ત્યાં ચોતરફ ફરવા લાગ્યા એમ કરતાં એક શાહુકારની હવેલી જોઈ, અને ત્યાં એકાંત હોવાથી હવેલીની પાછળ બે જણા સંતાપ રહ્યા, અને અંદર શી વાતચીત થાય છે તે સામળવા લાગ્યા. હવે એ હવેલીને મોઝે નવલસ્ય શેઠ લાખો રૂપિયાની દોલત મુકીને મૃત્યુ સાગ દીપક થયા મરી ગયો હતો તે મરનારનો બત્રીસો તથા સોનાની ચોરસ બે ને જણા ધણી ધણીઆણી તે હવેલીમાં બેસીને વાતો કરતા હતા કે “હવે આ સધળી દોલતનો આલેક આપણુ છીએ, ૨ જે એનો છોકરો આશરે બાવીશક વરસનો છે, તેનો એક વરસ હતો ત્યારથીજ પોતાના મામાને ઘેર રહે છે, અને તેણે કદી પોતાના બાપનું મોહો પણ જોયું નથી ને કેટલી દોલત છે તે જુ તેને કાઈ ખબર નથી જો કદી તે પોતાના બાપની મીલકત સામળીને અહાંયા આવે તો આપણે તેનો પતો લાગવા દેવો નહીં, ને બીજે માળ જે મળુસમા સોનાની મોહોરોની કાથળાએ બરીને મુકી છે, તે કાથળાંયો ત્યાંથી કાઢાડીને આપણે હાલ એક ઠેકાણે દાટવી જોઈએ, અને ચોર બહારીયામા જે ઝવેસત છે, તે

પણ એની સાથે દાટકુ જોડાએ ” એમ કહી રાત હોવાથી
બંને જણાં કમાડ બંધ કરીને સુઈ ગયા.

આ સમજી વાત પેલા એ દસો તથા કલો સાબળીને ત્યાં
થી આવતા થયા પછી દસો સોની કલાને કહેવા લાગ્યો “ અ
હંયા કલા, આ કમાવસો લાગ ઠીક છે, અને તારી પણ જામર
વરસ બાવીસને આશરે છે, તેથી તુ વાણીયાનો વેશ પેહેરીને
નવલસાનો છોકરો થા ને મશાણુમાં ખાડો ખોદી પવન આવે
એવી જુગતીથી અને ત્યાં દાટ જો નવલસાના ભત્રીજા સાથે
તને વધારે તકરાર થાયતો, કંઈ સરહારમા જવાની જરૂર નહીં
તુ તેને મશાણુમાંથી તેડી લાવજો, ને હું બોમ નીચેથી પુરાવો
આપીશ એટલે સર્વે લોકો તારો દાવો નક્કી કરશે. પછી તુ મ
ને મશાણુમાંથી ખોદીને કાઢાડજો, એટલે બધા મીલકત આપણે
જણા વેહેચી લઈશું. માટે તુ સવારમા એને ઘેર જા
ત કહેજો જો આ બધી મીલકતનો માલેક હું છું. અને મારા
પૈ સ્વપનુ આપ્યું છે, તારા કાકાનો છોકરો, માલેક યુધ્ધ એટલે
તેને ઘરમાંથી બહાર કાઢાડી મુક તેથી હું મારા મામાને ઘે
થી આવ્યો છું. ”

આવી રીતે બંને જણાએ નક્કી કર્યું, પછી સવારમા વેહે
લા ઉઠી દલાને મશાણુમાં દારી કલો વાણીઓ બનીને નવલસા
લોકને ઘર ગયો, અને તેના ભત્રીજાને દમ બીડાવા લાગ્યો જે નવ
લસાની સમજી દોલતનો માલેક હું છું, તારા એમા કંઈ લાગે
વળગે નહીં આમાંથી ટંટો વધી પડયો, તેથી આડોસી પાડોસી

થામિરે પચ્ચા લોકો એકડા યદ્ય કેહેવા લાગ્યા ને સાધ તારો પા
 લે કંઈ પુરાવોછે? આતુ સાંભળી તે બોલ્યો કે હા મને મારા
 ભાવે સ્વપ્ન હીકું, ત્યારે હું અહીંયા આવ્યો છું. ને મને એમ
 પચ્ચ કંઈ છે ને ને તારા કાકાનો છોકરો નહીં માતે તો મારા
 રૂ દરબાર મહડી નકામો જેસો ખોરા નહીં, ને પાંચ પચ્ચીસ સા
 ફીએ લાઇને મસાણુમા આવજો, કે હું મસાણુમાથી પુરાવો
 અપીશ. આતુ સાંભળી સર્વે જણા બોલ્યા ને એ બોલે છે તે
 મરામર છે, આપણે જુવો તો ખરા. એમ કહી સર્વે જણા મ
 સાણુમા ચાલ્યા, અને પછી ત્યાં જઇને વાંચીયો મનેલો કલો ગ્રે
 હાટે અરાજે બોલ્યો ને, “બાપા, તમારું સ્વપ્ન ખરું હોય તો
 હમણા સ્વર્ગમાથી પુરાવો આવજો, ને હું તમારો ફીકરો ખરો
 છું કે નહીં, તેના આ લોકોને ખાતી થાય.” આતુ સાંભળ
 તો પેલો મસાણુમા દાટ્યો દલો સીની બોલ્યો ને “હા બાપ
 એજ મારો ખરો છોકરો છે, ને મારા ભગીજાનું કંઈ લાગે
 ને નહીં, અને ખીજે માણ ને મજીસમાં સોતાની મોહોરો
 કાચળીયો તથા ચોર લાડરીયામાં ને ઝવેરાત છે, તે સમજાને
 માલેક એજ છે.” એવી રીતે પોતે ને રાતે નવલસાની હાલ
 લી પાછલ સતાઇને વાત સાંભળી હતી તે પ્રમાણે હાથમા અ
 પ્યા આવ્યો ગેળી અવાજ મસાણુમાથી સાંભળીને સર્વે ભાગ્ય
 રૂયા લોકોનેતો પુરી ખાતી થઇ કે એનો ખરો વારસા એજ છે
 તે કરતા ધરમાં મુકેલી મીલકતનો ને પતો કલો છે તે આપણે ત
 પાસીએ ને જો તે પ્રમાણે હાથમા મળતા સમળી મીલકત એને

સ્વાધીન કરવી જોઇએ એમ કહી સર્વે જણા નવલસાનો છોક
 રો અનેલા કલાને સાથે લઇને ઘર ગયા મળુસ તથા ચોર બ-
 ઝરીયામા જોતફક્લા પ્રમાણે નીકળ્યુ ત્યારે સધળા બાજબી
 યાઓએ નવલસાના બત્રીજને રૂદ્ધિયા પાચસોની મતા અપાવીને
 ઘરમાંથી બાહાર કાઢાડેયો, અને કલો સોની માલેક થયો એમ
 કરતા રાત પડી કે કલાએ મોટા એ કોથળા મોહોરો તથા ઝવે
 રાતના નીરાતે બેશીને બર્ધા અને એક બળદ ઉપર લાધીને પો
 લાને વતન ચાલતો થયો અને દલો સોની ભાગ માગે તેથી તેને
 મશાલુમાજ દાટેલો રૂહેવા દીધો, એમ કરતા સહવાર થયુ, ત્યા
 રે દલો સોની અકળાઇ ગભરાઇને લાત મુકી મારીને બધુ મટે
 રૂ. ખરોડીને દાટેલો હતો ત્યાંથી બહાર નીકળ્યો, અને નવલસા
 ૧ ઠની હવેલી પાસે જઇને કલા સોનીને શોધવા લાગ્યો, પણ પ
 ના લાગ્યો નહીં તેથી દલાએ જણ્યુ જે એ મને પડતો મુકી
 ની જતો રહ્યો, તેથી પોતે પણ તેની પાછળ ચાલ્યો હવે કલો
 સોની પોતાને ઘેર આવીને પેલી ગુણિમાથી સો રૂપીઆનો માલ
 બાહાર રાખીને બાકીની પોતાના ઘરમા ખાડો ખોદીને દાડી દી
 ધી અને પેલો સો રૂપીઆનો માલ વટાવીને તે રૂપીઆ પોતાની
 ખોરતને આપીને કહ્યુ જે કોઇ પણ તને ધુછવા આવે જે કલો
 કયા છે તો એમ કહેજે જે એનો કમાવા ગયા છે ત્યાંથી આ
 બ્યા નથી અને હું મામવી બાહાર પેલો ગજડ કુવોછે, તેમા
 બોંયર કરી બારાઇ રહુ છુ ત્યા રોજ શીરોપુરી દુધપાક પીગરે
 આર સાર ખાવાનું કરીને શીકામા બાધી કુવામા મુકજે કે હ

અદરથી લેધને ખાઇશ એમ કહી કલો કુવામાં ઉતર્યો. અને અદર ભોયર ખોદી ગોઠડુ પાથરી નીરાતે રોજ શીરોપુરી ખાઇ આરામ કરવા લાગ્યો.

હવે એમ કરતા થોડેએક દીવસે દલો સોની ત્યા આવી કલ્હની ઓરતને પુછવા લાગ્યો જે, કલો ક્યા છે ? ત્યારે તે બોલી જે, તમે જેડે ગયા હતા ને મારા ધણીને ક્યા મુકી આવ્યા ? એવી રીતે બલ્લી ગળે પડી ત્યારે દલો ત્યાથી પાછો ગયો. પણ રોજ ત્યા આવી તની શોધ કરતો હતો. એમ કરતા બે ત્રણ મહીના થયા, પછી એક દીવસે વ્હે કલોયાની ઓરતને કંઈ ખાવાનું લેધને બાહર જતી જોઇ, તથી છાનો તેની પાછળ થયો. અને તેને કુવામાં ખાવાનું મુકતા જોઇને પાછો પોતાને ઘેર ગયો. બીજે દીવસે કોદરાનો રોટલો તથા ચટણીનો દોસો શીંગડા મા મુકી કલોયાની ઓરતના જવા પેહેલા પોતે જઇને કુવામાં શીંગડા મુક્યું. અદર બેઠેલા કલોયાએ કોદરાનો રોટલો તથા ચટણી જોઈ ગુસ્સે થઇને બોલ્યો જે, રાડ આજ આ શું લાવી દ્યારે દલો બીની પેહે સાદ કાઢાડીને બોલ્યો જે હવે હું ક્યાં લાવું ? બધો પેસોટકોતો તમારી પાસે છે આવું સાબળી કહ્યું આજે જાણું જે મારા આપેલા રૂપીયા હવે થઇ રહ્યા હશે તેથી તે બોલ્યો જે આપણા ધરના બારણા પાછળ ખુબ મતા ઘટેલી છે, ત્યાથી ખોદાને થોડુંક લેજે, પણ મારો પતો કોઇને કલોશ નહી આવું સાબળી દલો સોની ત્યાંથી ચાલતો થયો, કે લાગ જોઇને કલોયાના ધરમાં બરાબ્ર બેઠો. હવે કલોયાની ઓરત

રોજના રાખેના મુજબ ધરમાથી ખાવાનું લઇને બાહરે ગઇ, કે
કેસે બારણાની પાછળ ખોદીને મોહોરો તથા ઝવેરાતનો કોથળો
પોતાને ઘેર લેઇ જઇને ખાડો ખોદીને ડાટ્યો, અને પોતાની સો
નારણુ એરતને કહ્યું જે, કોઇ અને પુછવા આવે તેને કહેજે જો
એતો માદા પડ્યાજે, ને એને તો મૃગો વા થયોજે તેથી કસુ એ
બોલતા નથી ને આ છાટેજુ છે તે કાઇને કહીશ નહીં એમ
કહી ખોદીખોદીને ખાટલે પડ્યો.

પેલી તરફ કલીઆની એરત જે ખાવાનું લેઇ ગઇ, તેણે
જઇકે કુષમા લટકાવ્યું, તે જોઇ અદરથી કલીઓ બોલ્યો કે
રાડ હવે કેટલું સારું સારું લાવી રાટલો ને ચટણી લાવતા ત
ને શરમે ના આવી ? આવું સાબળી તે બોલી કે, વળી રાટલો
ને ચટણી કોણ લાવ્યું છે ? ધણે ઠાઠાડે ભાવ થયો કે શું ? કલી
બોલ્યો કે, રાડ હમણાં લાવી હતી, કે જુડું વ્યમ બોલોજે ?
તે બોલી કુતો કઇએ વધી લાવી આવું સાબળી કલીયો એત્યો
તે દલો આવ્યો ખરો, તેથી જાદ બાહર નીકળી ઘેર આવી જ
વે છે તો મોહોરોની ગુણ મળે નહીં તેથી જ દલાને ઘેર ગયો
અને દલાને સુતેલો જોઇ બોલ્યો જે બાબી બાઇને શું થયું છે ?
તે બોલી દેવ જાણે મુગવ થયે હોય એમ લાગેજે એતો કઇ
થણ બોલતા નથી કલીયો દલા પાસે જઇ કહેવા લાગ્યો જે જ
ઇ એમ શું કરોજે બોલો તો ખરો, મારી જુલ થઇ મારું કરો
લાવો આપણે અરધા અરધ વેહેચી લઇએ એવી રીતે કલીયા
એ કલાવાલા કરી બહુ રીતે સમજાવ્યો, ને જેવે માર બાબી

જાગ માગ્યો તો પશુ એણે તો કરોએ જવાબ દીધો નહીં ત્ય
 રે કેહેવા લાગ્યો જે, અલ્યા બોલ નહીંતો હમણાં મારી નાખીશ
 તો પશુ બેઠ્યો નહીં ત્યારે કલાએ કહ્યું જે, બાબી દલાને તે
 અતલસનો મુગવા મગજે ચઢી ગયોછે તેથી જો ડામ દીધા હો
 મતો હમણાં બોલે એમ કહી એ વચ્ચે ખીલા ખુલ તપાવીને
 પેટ તથા કપાળે ડામ દીધા તોપણ કશુંએ બેઠ્યો નહીં ત્યારે
 કેહેવા લાગ્યો જે બાબી બાધ તો મરી મયા' તમે ઘોષાટ કરશો
 નહીં એમ કહી વાસણ લાવી અમીદાહ કરવાની તૈયારી કરી
 એની બાયડીએ પશુ જમણુ કે એ રાયો મરી જાય તો આ દો
 રેતો ડહો મારે હાથ આવે તેથી આ જે થાયછે તે ઠીકજ થાય
 છે હવે દલાની નાનના માણસો ત્યાં નહોતા તેથી જાહેર જામ
 ચાર પાચ માણસોને બોલાવી લાગ્યો અને ઠાઠડી હાથે મરણ
 થુમા લેજ મયો, તો પશુ દલો બેઠ્યો નહીં, ત્યારે કલાએ પેલ
 જીમણી લાવનારાઓ ને કહ્યું જે બાઈ હવે તમે જાઓ, હું એ
 ને અમીદાહ દેખસ મારે ને એને ઘણી મીઠાચારી હતી, તેથી
 હું જે ચાર ધડી એની આગળ રેઠસ પછી અમીદાહ કરીશ
 આવું સાલળી બધાએ જતા રહ્યા ત્યારે પાછું કલાએ દલાને ક
 હ્યું જે અલ્યા હવેતો બોલ ? નહીંતો હમણાં બાળી દગણુ બ
 ધી મતા વુ ગટ કલા ધારે છે, તે કેમ બને ? તોપણ દલો ક
 સુએ બેઠ્યો નહીં. એમ દલાની ખુસામત કરતા દોઢ પોહોર
 રાત ગઈ.

હવે આ મશાંજુને રસ્તે થઈને કોઈ પાચ સાત ચોર શોધે

રમા ચોરી કરવા ગયા હતા તેમણે જતા એવો ઠરાવ કર્યો હતો કે આજે આપણે જોકે યોરી લાવીએ તેમથી ચોથો ભ મ મશાણુમા ધરમ ખાતે નાખવો તે લોકો ચોરી કરીને પાછા મશાણુ આગળ આવી પોહોઆ અને આસરે હજાર સોળેકની મના ચોરી લાવ્યા હતા તેમથી એક ચોર બોલ્યો જે આપણે અહીંયાથી જતા ચોથો ભામ મશાણુમા નાખવાની બાધા લીધી હતી તે નાખવો જોઈએ ત્યારે બીજો ચોર બોલ્યો જે હવે નાખ્યું ! નકામી આપણા નસીબમાંથી હજાર હજારની મતા જતી રહે એમાં મશાણુના આપણુ શુ લાગેછે ? આપણા નસીબના હવે તે આપણને મળ્યું છે ચોરોની આ વાત દલાએ ચેહેમા પડ્યા પડ્યા માલણી તેથી ઝટ બોલીને ઊઠ્યો જે અલ્યા કલા આ લાગ પણુ ઠીકછે ઉઠ જુવેછે શુ ? ડામ ખાધો તો ખાધો નહીં **જે આપ્યું તે ખરું** અને આ બીજુ તાર માર દેવાર એમ કહીમતે જણા નાગા ચતા કે ખાત્રી ખાત્રી કરતા પેલા ચોરોની પાછળ દોડ્યા તે જોઈ ચોરોએ જમણુ જે આપણુ ધરમ કરવાની દાનત ખગાડી તેથી મશાણુમાના મુડા ઉઠી ઊભા થયા અને જે હાથ આવ્યા, તો આપણને જરૂર ખાધ જ શે આવી બીજી ચોરીનો માત્ર ત્યા પડતો નાખી જીવ લઈને નાકા અને તે બંધી નવી મના દલાને તથા કલાને હાથ લાગી તે બંને જણુ વેહેચી લેઈ ખેતપોતાને ધેર ગયા પણુ પેલી મોહોરો તથા જવેરાત, દલે ગટ કર્યું તે ગમું

સમાપ્ત.

